

Nov rekord v stečajih: zakaj stečaj »jugoslovanskega Microsofta« traja že 28 let?

02.09.2018 14:45 Dopolnjeno: 02.09.2018 14:47

Stečaj Iskre Delte, legendarnega jugoslovanskega proizvajalca računalnikov, se zapleta že več kot dve desetletji

ALEŠ PERČIČ

Pokaži teaser...

Več iz teme:

[stečaji](#) > [informacijska tehnologija](#) > [Iskra Delta](#) > [SGP](#)

[Kograd](#) > [Iskra](#) > [Delta](#) > [Agencija Republike...](#) > [Srečko Jadek](#) > [Jadek & Pensa](#) >

Koliko časa traja najdaljši stečaj v državi? Nismo prepričani, da vemo, saj v Sloveniji očitno obstajajo tudi stečaji, ki niso zavedeni v nobenem uradnem seznamu stečajev in upraviteljev, ki jih vodi ministrstvo za pravosodje. Tako smo po naključju odkrili, da stečaj podjetja **Iskra Delta**, ki je v 80. letih prejšnjega stoletja oralo ledino na področju informacijskih tehnologij, teče že 28 let. Ob tem pojasnimo, da je na uradnem seznamu ministrstva kot najdaljši stečaj trenutno zabeležen stečaj podjetja **SGP Kograd** Dravograd (Stavbenih Prevalje), ki bo v začetku novembra dopolnil 23 let.

Razlog za nastanek »skritih« stečajev je možno najti v prehodu iz stare stečajne zakonodaje (ZPPSL) na ZFPPIPP v letu 2008. Če v času menjave zakonov upravitelji niso podaljšali svojega statusa, jih je ministrstvo skupaj z njihovimi stečaji izbrisalo iz seznama upraviteljev in jim odvzelo dovoljenje za vodenje novih stečajev. A to ni pomenilo, da so z delom prenehali, saj jim je zakon dovoljeval, da še naprej vodijo stečaje, ki so jim bili dodeljeni pred spremembo zakonodaje. Koliko je takšnih primerov, ni znano. Na ministrstvu ocenjujejo, da malo, a natančnega podatka nimajo. Podrobneje o tem, v spodnjem okvirju.

Stečaj tihega rekorderja teče že debelih 28 let

Stečaj **Iskre Delta** smo odkrili, ker je stečajni upravitelj prav v zadnjih dneh na **AJPES** objavil eno od svojih »rednih« poročil. Objave v tem stečaju so sicer redke – letos in lani po ena, v letu 2016 celo nobena. Stečaj vodi **Srečko Jadek**, odvetnik in solastnik ene največjih odvetniških pisarn pri nas – odvetniške pisarne **Jadek & Pensa**. Jadek sicer že dobrih deset let ni stečajni upravitelj, kot pravi, mu je ostal le še stečaj Iskre Delte, ki ga želi pripeljati do konca.

Tožarjenje na Hrvaškem

"Na delo sodišč nimamo vpliva, se pa zadeve ne premaknejo nikamor," pravi odvetnik Srečko Jadek, ki vodi stečaj Iskre Delte.

Stečaj **Iskre Delte** se je začel 5. februarja 1990. In tako drugi dolgo trajajoči stečajni ima tudi ta poseben značaj. Kot pravi Jadek, so bili vsi upniki stodontotno poplačani že leta 1994, zapletlo pa se je z nerešenimi pravnimi na Hrvaškem, ki jih rešujejo že dve desetletji. Predmet spora so namreč poslovni prostori v Zagrebu, ki so v lasti Iskre Delte. Prva težava je bila že, da se je Iskri Delti po dolgotrajnih postopkih vendarle uspelo vpisati v hrvaško zemljiško knjigo kot lastnica prostorov.

Že v času pridobivanja lastninske pravice pa se je na stečajnega dolžnika vsul val tožb, večina od etažnih solastnikov stavbe. In ker so pravde v teku, upravitelj po zakonu ne more končati stečaja. Kot je razvidno iz zadnjega poročila upravitelja, tečejo še tri tožbe. »Na delo sodišč nimamo vpliva, se pa zadeve ne premaknejo nikamor. V tem trenutku nimam občutka, koliko časa se bo še vse skupaj vleklo,« pravi Jadek.

Stroški stečaja sicer že več let ne nastajajo, poudarja Jadek.

»Zaposlenih ni, bančni stroški pa so približno en evro na leto. Vse stroške pravnega plačuje družba **Maos** oziroma njena pravna

naslednica, ki je v stečaju prevzela nepremičnino, a se ne more vpisati v zemljiško knjigo,« pravi Jadek. Ko se bo pravna naslednica družbe Maos (to je družba Iskra **Dušana Šešoka**) lahko vpisala v zemljiško knjigo, bo lahko tudi sama – če bo želela – prevzela postopke pravedanja in stečaj se bo lahko končal.

Vzpon »jugoslovanskega Microsofta«

Foto: Računalniški muzej

Računalnik Triglav je nastopal tudi v popularnem slovenskem mladinskem filmu Poletje v školjki

Iskra Delta je bila računalniško podjetje, ki je bilo sredi osemdesetih let v vrhu razvoja informacijskih tehnologij, nam je povedal dolgoletni direktor podjetja **Janez Škrubej**. Med drugim so izdelovali osebna računalnika partner in **triglav**, močni pa so bili tudi pri »softveru« – avtomatizirali so tovarne, banke in turistično dejavnost, enega največjih uspehov pa jim je prinesla vzpostavitev računalniške mreže med osmimi največjimi mesti na Kitajskem, ki so jo spletli za kitajsko policijo. Na svojem vrhuncu leta 1987 je družba zaposlovala 2.200 ljudi.

»Leta 1988 smo bili na isti ravni kot **Bill Gates**. S to razliko, da je on imel podporo ameriške vlade, nas pa je naša vlada poskušala uničiti. V nos jim je šlo to, da niso nič imeli od nas, ker nas niso

finančno ali drugače podpirali, mi pa smo se hitro razvijali in sami ustvarjali denar. V bistvu politiki nikoli niso razumeli, s čim se sploh ukvarjamo. Konec osemdesetih let smo bili najmočnejši v Evropi, zato smo lahko delali za Kitajsko in Indijo,« pravi Škrubej, ki je svojo resnico o dogajanju v podjetju predstavil tudi v knjigi Hladna vojna in bitka za informacijsko tehnologijo, ki jo je v nekoliko preoblikovani obliki izdal tudi v ZDA.

Zaton Iskre Delta

Fotografijo razstavnega prostora Iskre Delte s sejma Interbiro leta 1986 smo našli v eni od publikacij, ki so objavljene [na spletni strani Iskre Delta](#). Spletno stran so vzpostavili nekateri nekdanji zaposleni v podjetju, na njej pa je možno najti več različnih dokumentov o delovanju podjetja.

Okoliščine propada Iskre Delte nikoli niso bile točno pojasnjene. Z njenim propadom se je v devetdesetih letih ukvarjala tudi v ta namen ustanovljena parlamentarna komisija. Večina vodilnih kadrov v Iskri je krivca za propad videla v politiki, politika pa je s prstom kazala na vodstvo in napačne odločitve. **Ludvik Toplak**,

takrat namestnik direktorja Iskre Delta, je dejal, da so se pritiski politike začeli stopnjevati že leta 1985. Kot primer je navedel zahtevo nekdanjega predsednika republiške vlade **Janeza Zemljariča**, ki naj bi že leto ali dve pred tem zahteval, naj podjetje prevzame **Janez Kocijančič**. Zemljarič je v zagovor povedal, da je šlo samo za neformalen predlog. "Ključne odločitve so padale v Iskri, ki ni marala vmešavanja," je besede Zemljariča povzemala STA.

Škrubej je prepričan, da stečaja ne bi bilo, če Jugoslavija ne bi razpadla. »Zaradi velikega povpraševanja iz Kitajske in Indije smo šli na silo v gradnjo tovarne v Stegnah, kjer je danes **Telekom**. Za gradnjo smo se zadolžili pri banki, a časi niso bili ugodni. To je bil čas hiperinflacije, poleg tega so nam Srbi blokirali prilive denarja iz hčerinskih družb v Slovenijo, zaradi česar smo se znašli v likvidnostnih težavah. Takrat sem se obrnil na pomoč vlade, ki pa nam ni prišla naproti. Zato sem odstopil, moj odstop pa so oblasti izkoristile tudi za to, da so poslale firmo v stečaj,« pravi Škrubej. Zanimiv prispevek o Iskri Delti so pred dvema letoma pripravili tudi kolegi na [24 ur](#).

Je rekorderjev še več? Ministrstvo: Ne vemo!

Pojasnila glede najdlje trajajočega stečaja v državi smo iskali pri ministrstvu za pravosodje.

Kako je sploh možno, da niti stečaj niti upravitelj nista zavedena na nobenem uradnem seznamu stečajev pri AJPES? Na ministrstvu pojasnjujejo, da so razlogi v začetku uporabe ZFPPIPP v letu 2008. Vsi stečajni upravitelji, ki so želeli še vedno opravljati funkcijo, so morali takrat ministrstvu posredovati določene podatke in predložiti dokaz o sklenjenem zavarovanju za kritje odškodninske odgovornosti. Če tega niso naredili, jim je 1. oktobra 2008 nehalo veljati dovoljenje in ga ministrstvo ni uvrstilo na seznam upraviteljev. So pa kljub temu lahko upravitelji še vodili stečaje, v katerih so bili imenovani pred prenehanjem dovoljenja. Očitno je tako naredil tudi Jadek, ki danes ni več stečajni upravitelj v novih zadevah.

Ali v Sloveniji obstaja še več podobnih, rekordno dolgih stečajev in upraviteljev, ki jih ni na nobenem seznamu? Na ministrstvu pravijo, da nimajo na voljo podatka, koliko stečajev je bilo začetih pred začetkom uporabe ZFPPIPP, torej pred letom 2008. »Naša ocena je, da teh postopkov ni veliko, glavnina teh postopkov, ki potekajo še iz devetdesetih let, pa je enako kot v vašem priloženem primeru povezana z nedokončanimi sodnimi postopki, ki še potekajo v zvezi s stečajnim dolžnikom,« dodajajo.

Bodo pa do konca prihodnjega tedna preverili, ali je bil v preteklosti voden seznam upraviteljev, ki so bili ob uveljavitvi novega stečajnega zakona še stečajni upravitelji, a pozneje niso izpolnili pogojev za delo po določbah ZFPPIPP.